

Máme nové, ukrajinské spolužáky. Jak pracovat se třídou?

Co se právě děje?

nová situace, po vyčerpání z covidu, válka - ztráta pocitu bezpečí, nejistota, obavy z toho, že bude dále eskalovat.

Děti (i ty nejmenší) situaci vnímají i když o ní přímo nehovoříme:

Mluvit o situaci a říkat pravdu - přiměřeně věku.

Vytvářet prostor, aby se mohly vyjádřit i děti (třeba mluvit jen o svém strachu) - nejen verbálně, ale i kresbou, hrou, umělecky.

Nezlehčujeme jejich pocity, budme trpělivi a chápaví. Naslouchejme!

Stop stereotypům! Ne všichni Rusové souhlasí s Putinem.

Citlivost vůči dětem, kteří mají na Ukrajině příbuzné, kamarády! Nebo jsou rodiče vojáci z povolání, atd.

Citlivost k soužití Rusů a Ukrajinců ve třídě, v obci (chápat, smířovat, spojovat).

Co pomáhá?

Ukazovat příklady pomoci.

Vyprávět příběhy lidí, kteří mají zkušenost s válkou a dobře ji zvládli.

Vymyslet způsob, jak se zapojit do pomoci (starat se o ukrajinské spolužáky, sbírka, vystoupení, výstava).

Zkušenosti, o něž se můžeme opřít?

Zkušenosti s inkluzí: spolupráce s asistenty pedagoga, vnímání individuálních potřeb dětí s SPU a jejich začleňování do výuky. Učitelé jazyka o komunikaci v cizím jazyce. O neverbální metody (zážitková pedagogika, výchovná dramatika). Vzniká prostor věnovat pozornost rozvoji kompetencí žáků.

Co musíme udělat jako první věc?

Reflektovat, že tento stav není jen přechodnou záležitostí, 2/3 uprchlíků zůstávají v zemi navždy - u nás specifické, že přicházejí matky s dětmi s povinnou školní docházkou, musíme se o ně ze zákona postarat. Připravit se na to!

Pedagogové mají autoritu, mohou věci ovlivňovat, být aktivní!

Směrem k našim žákům

- Diskutovat s dětmi o současné situaci.
- Monitorovat jejich psychický stav (ne co umí nebo neumí) teď válka, výhledově u některých chudoba a možná znovu covid)
- Trénovat psychickou odolnost (relaxační techniky - dýchání, odpojení od sítí, sport, kultura, kontakty se spolužáky, společné akce).
- Připravovat je na spolupráci s uprchlíky.
- Další nápady???

Směrem k ukrajinským dětem a jejich rodinám

- Zjistit o nich dostupné informace pokud možno ještě dřív, než přijde dítě do třídy (vědět, jaká je jejich situace, zda nepotřebují s něčím pomoci - s citem!).
- Co prožívají? Pocit vykořenění - samota, nejistota, strach, smutek, bolest, posttraumatická porucha - po prožitých hrůzách -).

Jak se to může projevit ve škole? (může se lišit věkem)

- Ztráta chuti k jídlu, problémy s mluvením, nehybnost, dezorientace, strach z neznámých lidí (viz leták Locika).

Jak můžeme pomoci?

- Zajistit pocit bezpečí dítěte (využít k tomu i rodinné příslušníky, ukrajinské spolužáky, kteří v Čechách žijí déle).
- Podporovat silné stránky dítěte, nechat je zažít úspěch - TV, HV, VV, matematika?, angličtina? (organizace META - informace o stavu ukrajinského školství, překlad kurikula do čj).
- Ihned zavést výuku češtiny jako CJ, zpočátku alespoň tlumočnicka.
- Seznámit se systémem hodnocení na Ukrajině (12 stupňů) a s charakterem výuky (uniformy, frontální výuka, přísnější režim)
- Pokud více žáků, nabízí se jako řešení samostatná ukrajinská třída a ukrajinská učitelka - odborníci varují! Od začátku integrovat, ukrajinské učitelky zaměstnat jako AP. Separovaná třída jen jako přechodné řešení, s jasně daným datem zániku.
- Zaměstnat i ukrajinské matky (ne primárně kvůli financím - bezpečí ukrajinských dětí a psychická podpora pro ukrajinské ženy - nejhorší je nicnedělání a bezmoc!!!)

Uprchlíci mají dopravu ve Středočeském kraji přechodně zdarma.

Po registraci mají nárok na bezplatnou zdravotní péči.

(Kutnohorsko - nemocnice v Kutné Hoře a Oblastní nemocnice Kolín)

Práce ve třídě

- Důležitý je první moment vstupu dítěte/děti : připravit na to třídu, nechat je promluvit do toho, jak nového spolužáka přijmou. Poradit se s nimi.
- Představit nové spolužáky, ale i ostatní žáky (vizitky, hry na jména)
- Nový žák by neměl sedět sám. Patron/i ?
- Doporučení: nenechat nového žáka sedět ani zcela vpředu, ani vzadu, ale uprostřed v krajní lavici, aby měl přehled (alternativa: uspořádat třídu jinak - do podkovy, hnízda, kruh ze židlí - pro začátek). Ukázat školu. Jít ven na hřiště, ukázat město, zapojit spolužáky.
- Od počátku důraz na toleranci a respekt (i mezi ruskými a ukrajinskými dětmi - vysvětlovat, diskutovat).
- Nabídnout začlenění do kroužků (ALE nemíchat v nízkoprahových centrech s dětmi, které vyžadují zvláštní péči).
- Pracovat s adaptačními koordinátory (z řad učitelů) a patronstvím. O AK lze požádat NPI - co nejdříve po přijetí, ale raději ještě před přijetím.
- Vyvěsit na nástěnku důležité informace v ukrajinštině - i pro rodinné příslušníky.

V čem se mohou ukrajinské děti zapojit hned?

- Výchovy - výtvarka, tělocvik, hudebka (naučit české děti nějakou ukrajinskou píseň, báseň a naopak).
- Různé edukativní hry: puzzle, matematické rébusy, jazykové hry na bázi angličtiny, případně dalšího cj), pro menší děti: Čáp ztratil čepičku, Kolik je hodin na věži? Přehazování míče a počítání, Polévka se vaří- příležitost pro učení čj.
- Praktická příručka:

<https://cdn-smartemailing.cz/388930/media/spolecne-si-porozumet-komplet.pdf>

- Výuka cizích jazyků (příležitost pro učitele mluvit jen v cizím jazyce - všechny děti jsou na tom stejně).
- Puzzle
- Vzdělávací videa s titulky, pro české děti videa o Ukrajině

Nenutit, motivovat a chválit. Projevovat zájem(citlivě)!!!

Současná situace je velkou příležitostí pro české děti posilovat své kompetence:

k řešení problémů, sociální a personální, občanská...

Cvičení na seznámení

- jméno a pantomimicky činnost, kterou rád dělá - poté zkusíme, kdo si co zapamatoval + další hry na jména (Upír, Kdo je za dekou, Žabky) + kontrola v kruhu s míčem
- Kruh, dva obíhají po vnější straně, uprostřed se sejdou, podají si ruce, pozdraví a běží na své místo.
- Navazování očního kontaktu - kdo se setká očima odskočí ven z kruhu.
- Společný sed v kruhu.
- Gordický uzel.
- Karty cností
- Hry na babu (ve dvojici, s papírem mezi lopatkami, vysvobozovací baba).
- AB -linie
- Cvičení na důvěru

12.3.2022

Pantomima a další divadelní techniky

Procvičování sloves + pantomima ve dvojicích

Jsem strom..., vezmu si hrušku!

Jak se máš?

Zrcadlo ve dvojicích

Fotoalbum

Společný stroj

Další možnosti

Den ukrajinsko - české kuchyně

Den ukrajinsko - české kultury

Sportovní soutěže

Společná prohlídka města: Rallye po městě

Od počátku i v běžných hodinách seznamovat nové žáky s českým a ukrajinským jazykem - polepit předměty ve třídě, vyvěsit ukrajinsko- český slovník na nástěнку.

12.3.2022

Další užitečné odkazy

<https://ukrajina.npi.cz/integrace-cizincu>

<https://digiday.gug.cz/>

<https://www.inkluzivniskola.cz/>

Film o Ukrajině <https://www.youtube.com/watch?v=umP735Tecao&t=2s>

<https://www.edu.cz/ukrajina/>

<https://www.inkluzivniskola.cz/krabicka-prvni-zachrany-pro-ucitele>

<https://www.centrumlocika.cz/pro-verejnost-a-media/novinky>

<https://www.centrumlocika.cz/novinky/reakce-deti-na-katastrofickou-udalost>

<https://cdn-smartemailing.cz/388930/media/spolecne-si-porozumet-komplet.pdf>

Neuman J., Dobrodružné hry a cvičení v přírodě, Portál, 2014

Valenta J., Metody a techniky dramatické výchovy, Grada 2008

12.3.2022